

Een portret geportretteerd consulent Cees Verweij

ARNOUD VAN DER MEULEN

Hij is een beetje verstrooid, maar heeft een enorme kennis en brengt dit efficiënt over. Zowel beroepsmatig als privé is hij betrokken bij de natuur: in zijn vrije tijd als secretaris van de Vereniging voor Natuur en Vogelbescherming "Noordwijk" en bestuurslid van Stichting Vogelasiel Noordwijk. En voor zijn boterham werkt hij voor de gemeente Leiden op de afdeling Natuur- en Milieu-educatie.

We hebben het over Cees Verweij, consulent van Stichting Duinbehoud in de gemeente Noordwijk. Hij is bereid, belezen en bereden. Vaak worden natuurliefhebbers door buitenstaanders als curiositeiten beschouwd. Cees is zelfs voor natuurliefhebbers een vreemde eend in de bijt, want hij gaat graag te paard de natuur in en is daarmee de enige bereden duinconsulent.

Invulling van het consulentschap

Als consulent voor Duinbehoud heeft Cees de taak om ontwikkelingen in het hem toegewezen gebied te signaleren. Cees: "Afhankelijk van de aard van zo'n ontwikkeling neem ik de beslissing om direct contact op te nemen met de beheerders van het terrein. Ik kan ook beslissen het bureau van Stichting Duinbehoud te raadplegen over de actie die we moeten ondernemen." Cees voert regelmatig overleg met Staatsbosbeheer, de beheerder van zijn ge-

bied. Als hij bijvoorbeeld van mening is, dat de beheerder te rigoureuze is in het uitdunnen van de ondergroei in de dennenbossen, dan kaart hij dat aan tijdens dit overleg.

Dat Cees al praktisch zijn hele leven in de duinen bij Noordwijk rondstruint, komt hem als duinconsulent goed van pas. Cees: "Ik heb veel van het gebied gezien, ook dingen zien veranderen, dus weet ik wat de kwetsbare plekken zijn en wat zo'n terrein wel en niet kan verdragen." Voor de Natuur en Vogelbescherming "Noordwijk" inventariseert hij planten, insecten en vogels in de Noordwijkse duinen. De inventarisatiegegevens kan hij als duinconsulent goed gebruiken. Daarmee kan beoordeeld worden of bepaalde ontwikkelingen in het gebied nadelig zijn voor het ecosysteem. Is dat het geval, dan moet daar samen met de beheerder werk van gemaakt worden. De recente geschiedenis van de Coepelduinen is daar een mooi voorbeeld van.

De Coepelduinen

Het duingebied tussen Katwijk en Noordwijk, de Coepelduinen, bestaat uit kalkrijke jonge duinen. Het terrein is in tegenstelling tot de meeste andere duingebieden niet aangetast door waterwinning of militaire oefeningen. Met name de floristische natuurwaarde van het gebied is daardoor opvallend hoog. Voorafgaand aan dit interview hebben Cees en ik het gebied bezocht.

Door een dik pak sneeuw staken overal de verdorde resten van de Duinaveruit. Deze plant handhaaft zich goed in het zeedorpenlandschap terwijl ze oorspronkelijk aan de Atlantische kust van Spanje en Frankrijk voorkomt. Noordwijk is overigens de eerste Nederlandse vindplaats van Duinaveruit.

In de jaren tachtig is de recreatiedruk in dit gebied sterk toegenomen. Cees constateerde met andere leden van de Natuur en Vogelbescherming "Noordwijk", dat het aantal soorten planten, dieren en paddestoelen afnam. In overleg met hem heeft Staatsbosbeheer besloten het gebied voor een bepaald deel van het jaar af te sluiten voor publiek, behalve voor hem: "Als ik daar aan het inventariseren ben, kan ik in de gaten houden of die maatregel effect heeft."

Pact van Teijlingen

Voor het aanpassen van de ligging van paden in het gehele duingebied bij Noordwijk zijn inventarisatiegegevens gebruikt. De paden zijn zodanig komen te liggen, dat kwetsbare en soortenrijke gedeelten van het gebied zo veel mogelijk worden ontzien. De natuurgebieden zelf zijn dus goed beschermd. Cees: "Het gaat erom, dat de randzones van minstens zo groot belang zijn. Waar de duinen grenzen aan bollengebieden, weilanden of bebou-

Cees Verweij van het Bereden Consulentschap Noordwijk (foto: John de Ridder).

Het noordelijk deel van de duinen bij Noordwijk in vogelvlucht, met linksboven een grillige lijn van zand: het dichtgeschoven Van Limburg Stirkanaal in de Amsterdamse Waterleidingduinen (foto: Paul Paris).

wing, krijg je onvermijdelijk een invloed vanuit die andere gebieden in het duingebied." Het Pact van Teijlingen is een convenant tussen de provincie Zuid-Holland, de betrokken gemeenten, agrariërs en de Natuur- en Milieuverenigingen over de toekomst van de Duin- en Bollenstreek. Stichting Duinbehoud en Natuur en Vogelbescherming "Noordwijk" hebben erop aangedrongen, dat in het Pact afspraken zijn opgenomen over de versterking van de randzones en de aanleg van corridors.

Natuurontwikkeling in de Noordduinen

Het duinterrein dat aan de noordzijde tegen de Noordwijkse bebouwing aanligt, kent een bewogen geschiedenis. Tot ongeveer dertig jaar geleden was het een golfbaan. De gemeente kocht het aan om er huizen op te bouwen, maar heeft er een recreatiebestemming aan gegeven. Er werd een trimbaan aangelegd, maar in de praktijk werd het een uitlaatplaats voor honden. Cees: "Er werden allerlei pogingen gedaan om het terrein toch te exploiteren. We hebben als Natuur en Vogelbescherming met succes actie gevoerd tegen de bouw van een hotel, de aanleg van een strandslag, het opnieuw aanleggen van een golfbaan en de oprichting van een ruimte-pretpark onder leiding van Christ Titulaer." Over het plan van de nieuwe golfbaan is Cees nu nog verontwaardigd: "Laten we niet vergeten dat er al een groot golfcomplex ligt bij Noordwijk. Daarvoor is een waardevol duingebied opgeofferd. De directe recreatie- en natuurbelevingsmogelijkheden zijn we daar dus kwijt. En nu zou wederom een gebied dat een tijdje was prijsgegeven aan de natuur op dezelfde manier verdwijnen."

Met de komst van de Natuurbeschermingswet kreeg het gebied een beschermde status. Op grond daarvan zijn financiën ter beschikking gesteld voor een soort natuurherstelproject. De teeltlaag die door het gebruik als golfbaan is ontstaan is afgegraven en het terrein is aan het spel der natuurkrachten overgelaten. Door verstuiwing worden de bestaande valleien dieper, zodat er vochtige duin-

valleien ontstaan (zie ook DUIN 96:1, pagina 25-26).

Natuurpad

De gemeente Noordwijk gaat op deze lokatie een natuurpad aanleggen. Daarbij zal met behulp van borden uitgelegd worden, waarom het natuurontwikkelingsproject is uitgevoerd en wat er in het gebied te zien is. Duinbehoud zal de gemeente hierover adviseren en als het nodig is, wil Cees daar aan bijdragen. Cees: "Met zo'n pad breng je de natuur dicht bij de mensen en dat is noodzakelijk, want natuurbescherming en natuurherstel leeft niet als de mensen geen idee hebben wat er gebeurt."

Paardrijden

De belangen van ruiters kunnen strijdig zijn met de belangen van natuurbeschermers. Zo hebben de Noordwijkse natuurbeschermers voor de bundeling van een bepaald ruiterpad met een fietspad gezorgd, terwijl de ruiters liever een apart liggend pad hadden. Cees: "Het gaat om het creëren van een zo groot mogelijk rustgebied en dat moet je zo min mogelijk doorsnijden met paden. Ook op dat gebied heb ik dezelfde mening als de Natuurbeschermers. Wat die verstoring betreft denk ik, dat het met ruiters wel meevalt. Ik rij vaak op het strand en als je ziet hoe dicht je de vogels kunt benaderen zonder dat ze opvliegen, dan heb ik wel eens het idee dat één wandelaar meer verstoort dan drie paarden bij elkaar."

Zoals iedere recreant moeten ruiters op de paden blijven, dan verstoren ze het minst. Ook hier is natuureducatie van groot belang. Als mensen weten wat voor schade ze aan kunnen richten zijn ze sneller geneigd zich aan bepaalde gedragsregels te houden. Een goede en duidelijke kennisoverdracht kan problemen voorkomen. Cees: "Dat wil niet zeggen, dat ze zich meteen allemaal even braaf gaan gedragen. Helaas kom ik ook nog wel gevallen tegen waarbij het niet helpt."

drs. A.C.K. van der Meulen is projectmedewerker bij de Stichting Duinbehoud.